

УДК: 378.14 (480)

К. В. КОТУН, аспірант

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
вул. М. Берлінського, 9, м. Київ, 04060, Україна
smartk@ukr.net

ПРОГРЕСИВНИЙ РОЗВИТОК ФІНСЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ

***Анотація.** Проаналізовано прогресивний розвиток фінської освітньої політики. З'ясовано, що Фінляндія є хорошим прикладом упровадження інновацій та вдосконалень у школі. Країна демонструє високий рівень успішності учнів, навіть серед іммігрантів. Установлено, що шкільна система Фінляндії відзначається високим рівнем автономності, низьким рівнем втручання керівництва школи у її повсякденну діяльність, ефективними методами вирішення проблем учнів та професійною допомогою тим, хто цього потребує. З'ясовано, що країна побудувала продуктивну систему викладання та навчання шляхом значних інвестицій в амбітні навчальні проекти і програми з використанням стратегічних підходів до формування компетентності вчителів.*

Ключові слова: фінська освітня політика, вчителі, учні, підготовка вчителів, викладання, фінська школа, Фінляндія, реформи, освітній розвиток.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Багато країн розглядають Фінляндію як показовий приклад успішності змін у галузі освіти. Фінські аналітики відзначають, що багато людей, які відвідують Фінляндію, помічають прекрасні будівлі шкіл, у яких навчаються спокійні діти і працюють висококваліфіковані викладачі. Вони також відзначають автономію шкіл і не втручання центральних органів адміністрації в щоденне життя школи, систематичні методи вирішення проблем учнів, цільову професійну допомогу тим, кому вона необхідна [4, с. 231]. У Фінляндії пов'язують ці досягнення з інтенсивними інвестиціями в навчання викладачів, які отримують трирічну високоякісну підготовку за рахунок держави; масштабним переглядом навчальних планів і програм; ефективною системою оцінювання. Все це спрямовано на забезпечення доступу до «адекватних навчальних планів і програм» для всіх учнів. Нещодавній аналіз фінської системи освіти дає змогу узагальнити її основні принципи:

- надання ресурсів для тих, хто їх потребує;
- високі стандарти та підтримка спеціальних потреб;
- забезпечення кваліфікованих викладачів;
- оцінювання освіти;
- баланс децентралізації та централізації [5].

За останні 40 років Фінляндія трансформувалася з високоцентралізованої системи, що опирається на зовнішню оцінку, в більш локалізовану систему, в якій висококваліфіковані викладачі розробляють навчальні плани з не зовсім чітких національних стандартів.

Фінський аналітик Паси Салберг зазначає, що Фінляндія пішла іншим шляхом. Фіни систематично працюють вже більше 35 років, щоб забезпечити наявність компетентних професіоналів у всіх навчальних закладах, які можуть створити кращі умови навчання для всіх учнів. Вони скептично ставляться до того, що стандартні інструкції та відповідне тестування можуть бути використані в останню хвилину, щоб підтримати процес навчання учнів і школи з низькою успішністю [3, с. 14].

П. Салберг також визначає комплекс глобальних реформ, від яких відмовилася Фінляндія, але які були реалізовані в англосаксонських країнах. Серед них він виокремлює:

- стандартизацію навчальних програм і проведення зовнішніх тестів;
- звуження змісту навчальних програм і зведення їх до базових навичок читання й математики;
- скорочення використання інноваційних стратегій викладання;
- використання освітніх ідей з зовнішніх джерел, а не розвиток місцевого внутрішнього потенціалу для інновацій і вирішення проблем;
- запровадження суворих механізмів звітності, заснованих на заохоченні та санкціях для учнів, вчителів і шкіл [8, с. 16].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналізуючи досліджувану проблему, ми використали наукові доробки фінського аналітика П. Салберга «Політика освіти для сприяння навчанню фінських учнів» та «Зміни у сфері освіти Фінляндії», Ф. Бухбергера та І. Бухбергера «Здатність вирішення проблем системи педагогічної освіти як умова успіху на прикладі Фінляндії», Р. Лауканена («In Teachers We Trust»), Н. Ніємі, Т. Батаніні та інших.

Формулювання мети статті. Мета статті полягає в розкритті й аналізі основних проблем прогресивного розвитку фінської освітньої політики в галузі шкільної освіти та педагогічного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінляндія була яскравим прикладом впровадження інновацій у школі, коли вона швидко піднялася в міжнародних рейтингах після виходу з тіні Радянського Союзу. Колись країна мала низький рейтинг у сфері освіти і складну бюрократичну систему, яка вела до низькоякісної освіти й великої нерівності. Сьогодні Фінляндія посідає перше місце серед усіх країн ОЕСР (Організації Економічного Співробітництва та Розвитку) та ПМОУ (Програми Міжнародної Оцінки Учнів). Країна також пишається справедливим розподілом успішності, навіть серед зростаючої кількості студентів-іммігрантів. У нещодавньому аналізі політики освітніх реформ фінський аналітик Паси Салберг зазначає, що з 1970 року Фінляндія змінила традиційну систему освіти «на модель сучасної, державно-фінансованої системи освіти, заснованої на рівності, хорошій якості й розширенні участі в галузі освіти» [4, с. 231].

На сьогоднішній день більш ніж 99 % учнів успішно отримують базову освіту і більше 90 % здобувають середню освіту. Дві третини випускників вступають до університетів або професійно-орієнтованих політехнічних ліцеїв. Більше 50 % фінського дорослого населення бере участь у програмах навчання дорослих. 98 % витрат на освіту всіх рівнів покривається державою. Незважаючи на відчутні прогалини у навчальних досягненнях учнів 1970-х років, пов'язані з соціально-економічним статусом, ці прогалини поступово скоротилися в результаті реформування навчальних програм, що розпочалося в 1980-х роках. До 2006 року різниця між фінськими школами, відповідно до шкали ПМОУ, складала лише 5 % ,

тоді як середня різниця між школами країн ОЕСР становила 33 %. Велика різниця між школами переважно пояснювалася соціальною нерівністю [5].

Нещодавно проведений аналіз свідчить, що в деяких сільських школах кількість дітей іммігрантів або тих, у кого рідна мова не є фінською, досягає 50 %. Починаючи з 1990-их років зростає кількість новоприбулих іммігрантів з таких країн, як Афганістан, Боснія, Індія, Іран, Ірак, Сербія, Туреччина, Таїланд і В'єтнам. Незважаючи на це, успішність і рівність у Фінляндії, а також якість змісту навчальних програм зростають. З 1970-х років Фінляндія почала реформи, спрямовані на рівність освітніх можливостей. По-перше, була скасована практика поділу учнів за результатами тестів, а по-друге, були скасовані самі іспити. Це сталося в період 1972–1982 років, коли було розроблено загальний навчальний план середньої школи в рамках всієї системи [3, с. 12]. Ці зміни були покликані зрівняти результати освіти і забезпечити більш відкритий доступ до вищої освіти. У цей час соціальна підтримка дітей та сімей була також посилена, включаючи медичне обслуговування, спеціальні освітні послуги, шкільний транспорт тощо. До кінця 1970-их років було збільшено інвестування у навчання викладачів, що призвело до його покращення. Політики сфери освіти вирішили, що інвестиції у висококваліфікованих викладачів зможуть надати місцевим школам більше автономії у прийнятті рішень щодо того, як і чому вчити. Це була реакція на деспотичну централізовану систему, яку вони прагнули перебудувати.

Схоже, що така політика виправдала себе. До кінця 1990-х років країна припинила дію строго регульованої системи управління навчальними програмами (рекомендації до яких перевищували 700 сторінок). Існуюча національна навчальна програма – це досить простий документ, який містить менше 10 сторінок роз'яснення. Наприклад, з предмету математики документ надає орієнтир викладачам для спільної розробки навчальних програм на місцях, а також процедур оцінювання. У 1990-х роках акцент реформи навчальних програм був зроблений на науку, технології та інновації, в результаті чого учні вчилися творчо мислити і управляти своїм власним процесом навчання [3, с. 13].

У Фінляндії не існує зовнішніх стандартизованих тестів, спрямованих на зрівняння учнів або шкіл. У країні існує один вступний іспит до університету, що організовується і оцінюється приймальною комісією, призначеною Міністерством освіти Фінляндії. Для студентів це звичайна практика здачі чотирьох іспитів, що побудовані на завданнях відкритої форми, які виявляють вміння вирішення проблем, оцінюють аналітичні навички і правопис. Викладачі використовують офіційну інструкцію для градації вступного іспиту на місцях. Потім вони переглядаються професійними експертами, найнятими приймальною комісією [7, с. 13].

Незважаючи на невдоволення тих, хто звик до зовнішнього тестування як засобу звітності, використання в Фінляндії шкільних особистісно-орієнтованих відкритих завдань, передбачених навчальними програмами, часто розглядається як важливий аргумент успіху країни на міжнародних іспитах. Основні національні навчальні програми містять рекомендовані критерії оцінки для конкретних рівнів з кожного предмета і для загальної підсумкової оцінки успішності учнів за рік. Місцеві школи і вчителі далі використовують ці керівні принципи, щоб розробити більш детальний навчальний план та показники результатів навчання для кожної школи, а також підходи до оцінювання тестів, передбачених у навчальному плані. Відповідно до

Фінської Національної Ради з Питань Освіти основною метою оцінювання учнів є заохочення їх до самосприйняття та самооцінки. Опитування є однією з основних форм оцінювання у Фінляндії, також воно використовується для виявлення навичок активного навчання учнів шляхом відкритих питань і допомоги учням у відповідях на них. Ідея турботи про учнів є основним принципом навчання у школах [4, с. 231].

Якщо говорити про фінські школи, то це невеликі заклади (менше ніж 300 учнів) з відносно невеликими класами і однаково добре оснащеними будівлями. Всі учні щодня отримують безкоштовне харчування, медичне обслуговування, транспорт, підручники та консультації в школах. Таким чином, для них створена надійна база для навчання. Більш того, доступ до якісних навчальних програм і висококваліфікованих викладачів став основним аспектом фінської освітньої політики. Рідко можна побачити у фінському класі вчителя, який стоїть перед класом протягом 50 хвилин. Замість цього учні з учителями можуть вибирати завдання з кожного предмета, над якими вони працюватимуть у своєму темпі [5]. У звичайному класі учні зазвичай пересуваються класом, міняються місцями під час семінарів або при зборі інформації, задаючи питання своєму вчителю і працюючи з іншими учнями в малих групах. Вони можуть працювати над індивідуальними або груповими проектами чи написанням статей для свого журналу. Розвиток незалежного й активного навчання дозволяє учням розвивати метакогнітивні навички, які допомагають їм структурувати, обговорювати і вирішувати проблеми, оцінювати й покращувати свою роботу, спрямовувати процес навчання в продуктивному напрямі.

Урок у Фінляндії триває 45 хвилин тільки до 6 класу. Починаючи з 7-го класу і до закінчення школи, уроки тривають 75 хвилин, що значно полегшує подальший перехід учня в статус студента (адже лекція в будь-якому університеті триває 90 хвилин, що лише на 15 хвилин довше, ніж звичайний шкільний урок, до якого старшокласники легко звикають за 4–5 років). З позиції українського вчителя, який звик працювати в умовах жорсткої 45-хвилинки, за 75 хвилин можна зробити якщо не все, то дуже багато [4, с. 231].

Що ж зазвичай встигає звичайний учитель фінської школи за 75 хвилин уроку, наприклад з іноземної мови? Урок традиційно починається з домашнього завдання, спростити і прискорити перевірку якого покликана так звана «документ-камера», яка є в кожному класі. Для перевірки домашнього завдання вчитель просто кладе сторінку з вірними відповідями на камеру, в той час як учні повинні оцінити правильність виконання у себе в зошитах. На домашнє завдання відводиться до півгодини часу. Решта часу йде власне на введення нового матеріалу, його закріплення і тренування [6, с. 764]. Варто зауважити, що початок уроку з перевірки домашнього завдання добре підходить для початкової школи. У старшій школі, на жаль, це викликає тільки нудьгу на обличчях підлітків. Для підлітка передбачуваність ходу уроку – додатковий стимул зайнятися своїми справами, що й відбувається у класі. Урок загалом, а особливо урок іноземної мови, повинен характеризуватися частою зміною типів роботи (індивідуальної, в парах, у групах, з учителем) та їх різноманітним порядком проходження. Постійна перевірка домашнього завдання лише за допомогою «документ-камери» призводить до того, що більшість дітей, особливо підлітків, домашнє завдання не виконують взагалі. За невиконане домашнє завдання у старшій школі не лають, тому, побачивши вірні відповіді на смартбордах, діти активно переписують їх до себе в зошит, особливо не напружуючись і довго не замислюючись [1].

На наш погляд, краще опитувати дітей особисто, концентруючись на більш важливих і складних моментах домашнього завдання або просячи їх написати відповіді на дошці. Таким чином вчитель більше стимулює учнів до виконання завдання вдома. Загалом обговорювання і прописування на початковому етапі вивчення іноземної мови дуже корисні. Загалом, залежно від рівня учнів і вчителя, на перевірку виконаного домашнього завдання йде до 30 хвилин. Учителі, які коли-небудь працювали в українській школі, відразу ж скажуть, що 30 хвилин на перевірку домашнього завдання – недозволена розкіш [1]. По-перше, на те воно й домашнє завдання, щоб робити його вдома, а по-друге, на уроці тривалістю 45 хвилин виділяти 30 хвилин на обговорення домашніх завдань просто нелогічно. Проте у деяких фінських учителів обговорення домашнього завдання фактично переходить у нове пояснення вже пройденого матеріалу. Це, до речі, досить сильно впливає на динаміку уроку і його насиченість. Урок іноземної мови проходить плавно, без особливого поспіху, але якщо порівняти його з уроками в українській школі, то він буде більш розрідженим за своєю насиченістю. Повернімося до «документ-камери», яка активно використовується і для перевірки вправ протягом уроку, що, звичайно, прискорює взаємодію «учитель–учень» і виключає болісні пошуки учнем потрібного рішення, коли весь клас і вчитель змушені його чекати. Але така практика знімає певну відповідальність з учнів, і багато «нудьгуючих» учнів швидко переписують вірні відповіді з дошки в зошит.

Ще однією особливістю фінських уроків є домінування групової роботи. Більшість вправ, які в українських школах зазвичай відводяться лише на індивідуальну роботу, у фінській школі виконуються за бажанням учня індивідуально або в парах. Таким чином, фіни попереджають виникнення страху в окремо взятого учня перед невдачею і навчають спільній праці. Вчитель же фактично перекидає велику частину своєї роботи на самих учнів [2, с. 12]. У такої роботи є один очевидний недолік: не завжди діти можуть контролювати свою діяльність самі, тому вони часто починають обговорювати свої особисті справи рідною (на жаль, не іноземною) мовою. Іншим недоліком постійної роботи в групі є відсутність можливості самостійного мислення, пошуку матеріалу в підручнику, зосередження і концентрації на вирішенні своєї задачі. З іншого боку, всі перераховані особливості фінського уроку в буквальному сенсі привчають школяра старшого віку до самостійності й особистої відповідальності за те, що він робить. При цьому психологічний тиск з боку вчителя виключається. Учень знає, що якщо він не виконав домашнє завдання, то на нього не чекає покарання, але невивчений матеріал може призвести до неприємних наслідків, наприклад провалу на іспиті, не зданого курсу і виключення зі школи. На наш погляд, такий підвищений рівень самостійності в рішеннях підвищує й вимогу учня до вчителя – від вчителя на уроці очікується досить кропітка робота з роз'яснення, що до цих пір підтримує традиційний зв'язок «учитель–учень», притаманний шкільному уроку в будь-якій точці планети [2, с. 12].

Ще одна особливість фінських шкіл полягає у тому, що вони не нумеруються, а позначаються великими літерами. Останнім часом архітектурі шкільних будівель приділяється чимала увага. Шкільні будівлі набувають химерних форм, як наприклад одна зі шкіл у районі Сауналахті м. Еспоо, побудована у вигляді хвилі [1]. Шкільні будівлі поділяються за рівнями: загальноосвітня (початкова і старша) та середня школа. У цьому відношенні варто згадати про деяку різницю в розподілі шкільних

ступенів у Фінляндії та Україні. Навчання в обов'язковій загальноосвітній школі у Фінляндії триває 9 років (1–6 та 7–9 класи, з 7-ми до 16-ти років), а в середній школі – ліцеях та професійних школах – з 17- до 19-ти років. Загальноосвітня школа – це етап де юро, що не розподіляється, проте де факто прийнято вважати період з 1-го по 6-й класи молодшою загальноосвітньою школою, а з 7-го по 9-й класи – старшою загальноосвітньою школою. У молодших класах викладання всіх предметів входить в обов'язки одного вчителя і здійснюється в одному кабінеті, в той час як у старших класах учнів навчають різні вчителі. Зазвичай молодша і старша загальноосвітні школи – це дві абсолютно різні будівлі [1].

Таким чином, середньостатистичний фін за шкільні роки встигає навчатися аж в трьох школах. Такий поділ на ступені визначає й характер учительської професії. Учитель, який працює в школі, розрахований тільки на молодшу ланку, не зможе паралельно вести уроки в 7–9-х класах, оскільки ці класи відносяться вже до іншої школи з іншим директором. Така система дозволяє вчителю зосередитися лише на конкретному віці дітей.

Усередині шкільні будівлі досить сильно відрізняються одна від одної дизайном, задумом і навіть кольоровою гамою [1]. Шкільні класи зазвичай дуже добре оснащені технічно: комп'ютерами, проекторами, “смартбордами”, маркерними дошками, програвачами – все це є в кожному класі. Звичайно, фінансування залежить від району, міста та й від самої школи. Фіни намагаються впроваджувати в шкільну справу будь-яку технічну інновацію – чи то дошки, чи планшетні комп'ютери.

Якщо говорити про загальноосвітню школу, то під час перерви діти не мають права перебувати в шкільному приміщенні. Вони зобов'язані гуляти у дворі в будь-яку пору року. Все це контролюється вчителями, які чергують у цей день на перервах. Цікаво, що й вчителі не сидять у своїх класах на перервах. Як тільки дзвенить дзвінок, діти виходять, вчитель закриває клас і йде в учительську. Відпочинок і спілкування з колегами досить ефективно знімають робочу напругу, ніхто не ізольований. Проблеми, які виникають у процесі роботи, легше вирішувати спільно. Учительська – це велика кімната з власною кухнею, туалетами, диванами, комп'ютерами, особистими шафками тощо. Фінська школа – зона комфорту. У кожній школі є спеціалізовані класи з навчання дітей, які потребують додаткової допомоги у навчанні. Частина дітей проводить в цих класах тільки певні уроки, а потім повертається у свій «рідний» клас на інші уроки, частина дітей знаходиться у класі постійно. Є й постійні спеціальні класи, до яких входять лише діти, що потребують допомоги з усіх предметів. Це так звана система корекційно-розвивального навчання, яке у Фінляндії є багатостороннім і розгалуженим. Такі спеціальні класи завжди особливо прикрашені барвистими плакатами та іншими видами наочності за темами, які можуть викликати у дітей труднощі [1].

Висновки результатів дослідження. Отже, фінська освітня політика – це результат 40-річних систематичних, переважно цілеспрямованих напрацювань, які створили культуру різноманітності, довіри і поваги серед фінського суспільства в цілому і в освітній системі зокрема. Розвиток освітнього сектора ґрунтувався на рівних можливостях для всіх, рівному розподілі ресурсів, а не на конкуренції. Рівність у можливості навчання підтримується різними способами та хорощим фінансуванням. Можна відзначити, що ключові реформи дозволили Фінляндії піднятися від нерівної, посередньої системи освіти до найвищої позиції на міжнародному рівні. Зміцнення позицій шкільної освіти та професії вчителя дає

хороші результати. Професійні вчителі повинні мати простір для інновацій, а інновації можна впроваджувати тільки в добре реформовану шкільну освіту, тому вчителі постійно намагаються знаходити нові шляхи підвищення ефективності навчання. У Фінляндії вчителі не просто реалізують чітко сформовані навчальні програми, а виступають фахівцями, які знають, як поліпшити якість навчання для всіх. Це складне завдання, що вимагає змін і у програмах підготовки вчителів. Вчителі займають найвище місце за значущістю в освіті, тому що освітні системи працюють завдяки їм. Фінляндія впроваджує всі елементи реформ системно, а не за допомогою реалізації безлічі інноваційних проєктів і зміни курсу кожні кілька років, як це часто буває в багатьох країнах, наприклад у США. І хоча ця маленька країна проводить роботу з реформування на національному рівні, її досвід був використаний на місцевому рівні і дав позитивні результати у високорозвиненій Австралії, Новій Зеландії, Канаді та в таких провінціях, як Гонконг і Макао в Китаї. Досвід Фінляндії демонструє, як можна побудувати систему, в якій учні навчаються добре підготовленими викладачами, що працюють разом для створення продуманого, високоякісного навчального плану з використанням відповідних матеріалів та оцінювальної системи, які в сукупності сприяють безперервному процесу навчання учнів, праці вчителів та роботі шкіл.

Перспективи подальших розвідок. Подальшим доцільним напрямом дослідження є детальне вивчення особливостей роботи вчителів початкової школи у Фінляндії та можливостей запровадження фінського досвіду в систему освіти України.

Література

1. Батанина Т. Школьная 75-минутка в Финляндии [Электронный ресурс] / Т. Батанина. – 2013. – Режим доступа: <<http://tatianabataniina.wordpress.com>>.
2. Бухбергер Ф. Способность решения проблем системы педагогического образования как условие успеха? Анализ «Примера Финляндии» / Ф. Бухбергера, С. Бергхамер // Анализ политики образования в сравнительной перспективе. – 2004. – С. 12.
3. Салберг П. Политика образования для содействия обучению студентов: Финский подход / П. Салберг // Журнал политики образования. – 2007. – С. 12–15.
4. Салберг П. Перемены в сфере образования в Финляндии / П. Салберг // Международный справочник изменений в образовании / [А. Харгривз, М. Фуллан, А. Либерман, Д. Хопкинс (ред.)]. – 2009. – С. 231.
5. Laukkanen R. In Teachers We Trust: An Interview with Finnish Education Expert [Electronic resource] / R. Laukkanen. – 2008. – Mode of access: <<http://www.learningfirst.org/teachers-we-trust-interview-finnish-education-expert-reijo-laukkanen>>.
6. Niemi H. Active Learning – A cultural change needed in teacher education and in schools / H. Niemi // Teaching and Teacher Education. – 2002. – # 18. – P. 763–780.
7. OECD. Beyond textbooks. Digital learning resources as systemic innovation in the Nordic Countries. – Paris : OECD Publishing, 2009. – P. 13.
8. The Committee Report 1994. Educational sciences towards the future // The final report of the Committee for the Evaluation and Development of Educational Sciences. – Helsinki : Ministry of Education, Division of educational and research policy. – P. 16.

К. В. КОТУН, аспирант
Институт педагогического образования и
образования взрослых НАПН Украины
ул. М. Берлинского, 9, г. Киев, 04060, Украина
smartk@ukr.net

ПРОГРЕССИВНОЕ РАЗВИТИЕ ФИНСКОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПОЛИТИКИ

***Аннотация.** Проанализировано прогрессивное развитие финской образовательной политики. Определено, что Финляндия есть хорошим примером внедрения инноваций и усовершенствований в школе. Страна демонстрирует высокий уровень успеваемости учеников, даже среди иммигрантов. Установлено, что школьная система Финляндии отмечается высоким уровнем автономности, низким уровнем вмешательства руководства школы в ее повседневную деятельность, систематическими методами решения проблем учеников, профессиональной помощью тем, кому она нужна. Выяснено, что страна построила продуктивную систему преподавания и обучения путем существенных инвестиций в амбициозные учебные проекты и программы с использованием стратегических подходов к формированию компетентности учителей.*

Ключевые слова: финская образовательная политика, учителя, ученики, подготовка учителей, преподавание, финская школа, Финляндия, реформы, развитие образования.

K. V. KOTUN, Ph.D. student
Institute of Pedagogical and Adult Education
of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine
9 Berlynskoho Str., Kyiv, 04060, Ukraine
smartk@ukr.net

PROGRESSIVE DEVELOPMENT OF FINNISH EDUCATION POLICY

***Abstract.** Progressive development of Finnish education policy has been analyzed. It has been highlighted that Finland was a good example of implementing improvements in school when it quickly rose in the international rankings after coming out of the shadow of the Soviet Union. Once it had the lowest rating in education and complicated bureaucratic system, which led to low quality education and greater inequality. Today Finland ranks first among all countries in the OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) and in the PISA (Program for International Student Assessment). The country also boasts a very equitable distribution in performance, even among the growing number of immigrant students. Many countries consider Finland to be a key to the riddle in the changes of education. Analysts say that many of those who visit Finland notice beautiful buildings of schools in which children are taught by calm and highly qualified teachers. They also note the autonomy of schools, inconsiderable intervention of the central school administration into its daily life, systematic methods of solving students' problems, and a targeted professional help for those who need it. It has been determined that Finland has built a strong education system, almost from a scratch. The country has established a production system of teaching*

and learning by increasing access targeted at investing in ambitious educational goals using strategic approaches in building the capacity of teachers.

Key words: Finnish education policy, teachers, pupils, teacher training, teaching, Finnish school, Finland, reforms, educational development.

Bibliography

1. Batanyna T. School 75-minute class in Finland [Electronic resource] / T. Batanyna. – 2013. – Mode of access: <<http://tatianabatanina.wordpress.com>>.
2. Bukhberher F., Bukhberher Y. Ability to solve the problems of teacher education as a condition for success? Analysis of «The example of Finland» / F. Bukhberher, S. Berkhkhamer // Analysis of education policy in a comparative perspective. – 2004. – S. 12.
3. Salberg P. Education Policy to facilitate students' learning: The Finnish approach / P. Salberg // Journal of Education Policy. – 2007. – S. 12–15.
4. Salberg P. Changes in education in Finland / Salberg P. // International Directory of changes in education / [A. Kharhryvz, M. Fullan, A. Lyberman, D. Khopkyns (eds.)]. – 2009. – S. 231.
5. Laukkanen R. In Teachers We Trust: An Interview with Finnish Education Expert [Electronic resource] / R. Laukkanen. – 2008. – Mode of access: <<http://www.learningfirst.org/teachers-we-trust-interview-finnish-education-expert-reijo-laukkanen>>.
6. Niemi H. Active Learning – A cultural change needed in teacher education and in schools / H. Niemi // Teaching and Teacher Education. – 2002. – # 18. – P. 763–780.
7. OECD. Beyond textbooks. Digital learning resources as systemic innovation in the Nordic Countries. – Paris : OECD Publishing, 2009. – P. 13.
8. The Committee Report 1994. Educational sciences towards the future // The final report of the Committee for the Evaluation and Development of Educational Sciences. – Helsinki : Ministry of Education, Division of educational and research policy. – P. 16.